

„Nem akarok gyáva csendet...”

Sajó Sándor versei

Az előítéletek meg a különböző indítékú riogatások elrejtik előlünk múltunk és jelenünk szellemi, nemzeti meg egyéb értékeit. Hosszú évtizedeken át ez jutott osztályrészül Sajó Sándor életművének is. Az utóbbi időben – több csatornám is – elindult egy olyan folyamat, amely Sajó Sándor költészetét nem az elfogult tagadás, hanem az értékmentő szempont ismérvei alapján minősíti. Úgy gondoljuk, valóban itt az ideje, hogy az 1868. november 13-án Ipolyságon született költő elfoglalja az őt megillető helyet a XX. századi magyar költészet gazdag és színes palettáján.

Sajó Sándor /családi nevén Heringer/ Ipolyságon járt elemi iskolába. Középiskolai tanulmányait a selmecbányai evangélikus liceumban végezte, 1886-ban beiratkozott a budapesti egyetem bölcsészeti karára magyar-latin szakra. Élete folyamán számos helyen tanít, újságot-folyóiratot szerkeszt, közéleti feladatokat vállal. 1917-től – a komün hónapjait kivéve – 1933. február 2-án bekövetkezett haláláig a budapesti Szent László Gimnázium igazgatója volt.

Kedves Olvasók, fogadják szeretettel ezt a csokornyit verset.

/korpás/

NEM AKAROK GYÁVA CSENDET

/A költő legutolsó verse/

Földi ember, bús törvényül,
Vagy ifjan hal, vagy megvénül;
De sosem túl az elégen,
Míg el nem ég, addig égen.

Szomorú sors megvénülni,
Még szomorúbb: sutban ülni;
Nem akarok gyáva csendet,
Amíg élek, zúgok-zengek.

Meddig birom, majd elválík,
Csak azt tudom, mindhalálig;
Csendes ember lesz belőlem,
De csak kint a temetőben.

LÉGY ERŐS

Ha társtalanul bolygod a világot,
Lehetsz, kedvedre, büszke vagy szerény;
Nagyhangon nem kell piacra kiállnod,
Sem marakodnod harcok fővenyén.

Virágot szedve, álmat szövögetve
Jársz gyepes úton, lombos fák alatt:
Tied a magány tündérszép szigetje,
Ahol minden hang – szívedből fakad.

Irtózva szennyetől, kitérhetsz előle
Kényesen s tisztán mint a hermelin,
S a jobb érzések híveül szegődve
Csügghetsz tenleked szent eszményein...

Ha fészket raktál, harcra hív a gondja:
Hajrá ököre: kocot, pénzt, babért! –
Száz küzdő érdek vásárján tolongva
Lelkoddal fizetsz minden falatért.

Dölyfös tömegben sorsod: bús alázat,
Jársz aljasok közt: meghódolsz nekik;

Megfáradt lelked immár föl se lázad,
Ha porban, sárban meghengergetik.

Arcodba csapnak: mosolyogva tűröd,
Mert bús szegénység rabszolgája vagy;
Fészkedre gondolsz: erény lesz a bűnöd
S ha pénzt csörgetnek – eladod magad...

Vagy úgy téssz, mint én: zordon
bűszkeséggel
Megörzöd embervoltod himporát,
S bár lelked tüze meg nem érte éget,
Mégy panasz nélkül, úton tovább.

De légy erős, hogy elviseld a bűt is.
Mely szíved mélyén vádlón fölsajog:
Hogy légy bár fényben mint a csillag,
oly dús,
Úgy halsz meg, mint a legutolsó koldús,
Ki gyermekeire semmit sem hagyott.

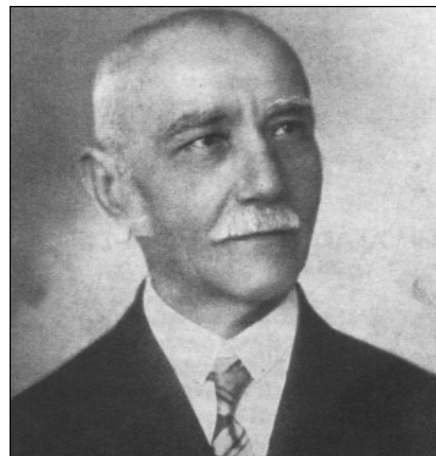
A VERÉB

Bús ősz borong a Kárpátok alatt,
Dermesztve napfényt, szárnyas bogarat;
Ködfátylas csendben hallgat a határ,
S te már úton vagy, jó gólyamadár.

Indulsz te is már, sürgő fecskeraj,
Hisz igazad van, – éhen itt ne halj;
Hisz igazad van: szomorú az ősz –
S ha új tavasz lesz – újra visszajősz.

Könnyű szárnyúak hasznos igaza:
Hol sok bogár van, ott van a haza;
Szomorú, felhős magyar ég alatt
Mit keresnétek, kényes madarak?

Itt őszre jár most, aztán jön a tél,
Verébbad itt majd koldulgatva él;
Lent, messze délen most van kikelet,
S ti nem lehettek hitvány verebek...

Könnyű szárnyúak, jó – csak menjete!
Én a verébről mondom éneket,
S dicsérem ezt a kicsi madarat:
Koldús, kopott, de hű és – itt marad!

Zord télen, majd ha éhség kergeti,
Jut kenyereimből morzsa is neki,
Szeliden hívom: jöszte közelébb
Osztályos társam, szürke kis veréb!

Lásd, egy a sorsunk, ez köt engem is:
Hűség e földhöz zordon téiben is,
S bár soh'se érjünk enyhébb sugarat
– Szenvedve, sírva, ha így van megírva,
Élünk-halunk a magyar ég alatt!

A DRÉGELYI VÁRROM

Itt állok újra Drégely ormán
Hol egykor Szondi vére hullt;
Körülem, bennem búsmogorván
Susog az emlék, sír a mult;
Az elhullt véren nincsen áldás,
Szívemben sincs, csak fájdalom, –
A mult mint néma szemrehányás
Borong az omló várfalon.

Ott lenn is emlékek borongnak:
A völgyön méla álmódás...
Zöldselymes réten az Ipolynak
Halvány ezüstje tétováz;
Messzebbreül, észak távolából
Sötéten kéklő bús hegyek, –
Elöl a Szitnya orma bámul
S ködfátyolával integet.

Balról – csak széle látszik éppen –
Egy kicsi város néz felém:
Egy domb mögé bújt szégyenében,
De én pirulok szégyenén!
Az a hely ott az Ipolyon túl
A szülőföldem énnekem, –
Haragvó lelkem könnyre csordul:
Óh mért hogy mégis idegen?

Országhatárul lenn a völgyben
Az Ipoly lomhán kanyarog;
Két partján fásult bús közönyben